

УКРАЇНСЬКИЙ ІМПРЕСІОНІЗМ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Стаття описує явище українського імпресіонізму в кінці XIX – початку XX ст.

Ключові слова: українське мистецтво, імпресіонізм.

Abstract.

The article describes the use of Ukrainian impressionism in the late XIX - early XX centuries.

Keywords: Ukrainian art, impressionism

Вступ

Імпресіонізм (враження) - один з популярних мистецьких напрямів. Багато відомих художників реалізували себе як відомі імпресіоністи, ще більше знаходились під впливом його ідей. Мета роботи дослідити, який вплив мав імпресіонізм на українських художників.

Результат дослідження

Імпресіонізм — мистецький напрям у живописі виник в 1860-х роках та остаточно сформувалася на початку XX століття у Франції. Засновники імпресіонізму діяли на противагу реалізму. У своїх роботах вони прагнули відобразити особисті переживання, мінливість природи, схопити короткоплинні ефекти світла.

Історично - французький імпресіонізм ведуть від художньої виставки, яка відбулась навесні 1874 року, відкрившись в майстерні фотографа Надара. Безпосередньо історія імпресіонізму охоплює лише 12 років: від першої виставки 1874 р. до восьмої, останньої, в 1886 р. Відомими представниками імпресіонізму в живописі є Едуар Мане, Каміль Піссарро, Клод Моне, Едгар Дега, Поль Сезанн та Альфред Сіслей [1].

Імпресіонізм – художній світогляд, орієнтований на суб'єктивне відображення миттєвостей буття, який також мав і філософське забарвлення. Імпресіоністи ніби розчинили простір у повітрі й світлі, представили його як невпинний потік змін і перевтілень. Людина губиться в цьому потоці, тому настає трагічний злам, витоки якого в утвердженні антропоцентричної віри в безмежні можливості людини, віри в те, що індивід має право перебудувати все довкола себе на свій розсуд. Але могутній творчий потенціал повертався зворотнім боком, бо людина залишалася наодинці з космічною прірвою світобудови[2].

Українські митці досить швидко сприйняли відкриття імпресіонізму, переосмислили творчу спадщину, долучилися до європейського руху за оновлення мистецтва, проти академічно-реалістичної традиції. Процес формування й розвитку українського імпресіонізму припадає на 1890 – 1910 ті роки, коли формується особливий синтез реалізму, імпресіонізму, постімпресіонізму й модерну, інколи, в творчості одного митця одночасно з одного боку. З іншого боку формувалась індивідуальна творча манера художників, які майже всі були випускниками Краківської академії витончених мистецтв, а також навчалися у Парижі.

До українських художників – імпресіоністів того часу належать І. Труш, К. Костанді, О. Мурашко, М. Ткаченко, М. Бурачек, П. Левченко, О. Кульчицька та ін. Імпресіонізм ототожнювався з усім новим і опозиційним, тому його можна назвати напрямом модерністичного мистецтва.

Український імпресіонізм мав регіональні особливості. У Івана Труша західноукраїнська, галицька самотність. Ще при житті творчість Труша було представлено на багатьох виставках українських і польських художників у Києві, Львові, Полтаві, Кракові, Познані, Варшаві, Лондоні, Відні та Софії. Творчий доробок митця містить більше 6000 картин і малюнків. Одним з найкращих творів художника є картина «Захід сонця у лісі», на якій зображено гілки ялинок та стовбури дерев через які пробиваються промені сонця. Пізніше художник багаторазово намагався відтворити це яскраво-жовте сонце, яке змушує відчувати на собі останні теплі промені вечора. Сучасники називали І. Труша — «поетом сонця».

У своїх пейзажах художник застосовує принципи імпресіонізму – дрібні мазки, відсутність

великих, замальованих одним кольором площин, правдиву передачу моменту і вражень від нього в картинах «Ставок», «Маки», «Весною». В роботах простежується романтизм і таємничість галицького живопису[3].

Серед прихильників імпресіонізму була творчість Олександра Мурашка, якого називають першим українським європейцем. Більш відомий як портретист, Мурашко використовував у своїх картинах принцип імпресіоністичного колориту та світлотіньового моделювання. Майстер фарб й майстер кольору. Одним з найпоетичніших портретів, де акцентується увага на враження від кольору, є картина: «Дівчина у червоній шляпі». Тут і особливість мазка, декоративність кольору, контраст, і особливість душі моделі. О. Мурашко також намагається опанувати силу сонячного світла в картині «Сонячні плями». Декоративність кольору маємо також і в роботі «Жінка з квітами». Золоту медаль отримала його картина «Карусель». Сам автор пояснював газетярм, які писали про його картину, що імпресіоністична загадка картини полягає в тому, що він хотів зупинити у русі вихор каруселі, палахкотіння її ярмаркових прикрас, щирі радість сільських дівчат. В цьому й проявлявся його динамічний імпресіонізм.

Для О. Мурашка є характерним також прагнення національного усвідомлення в картині «Похорон кошового», яка перегукується з картиною Репіна «Запорожці пишуть листа турецькому султану» і також отримала золоту медаль. В центрі картини колоритний образ старого козака, який несе булаву доблесного кошового Івана Сірка. В цій картині проявляється тихий імпресіонізм О. Мурашка[4].

Висновки

Таким чином, імпресіонізм, який отримав широке поширення у Європі, мав сильний вплив на український живопис. Зважаючи на поетичність, яка притаманна нашому народу, в Україні цей стиль мав свої особливості, у ньому проявились основні риси українського живопису. Характерною рисою українського імпресіонізму – є декоративність, перевага елементів рисунку над кольором. Також проявлялися основні риси, притаманні українській образотворчості, як культ ліній, схильність до чіткого графізму. І сьогодні, велика кількість українських художників пишуть свої картини з елементами імпресіонізму, акцентуючи увагу на враження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Імпресіонізм [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Імпресіонізм>
2. Зінько О. В., Зінько Ю., А. Нариси з історії української культури. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця, 2014. – С.200.
3. Юлія Бабуніч Імпресіонізм в українському живописі доби модернізму: регіональні особливості [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: https://nam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/32/Babunych_44-57.pdf
4. Олександр Рудяченко Мурашко. На кониках, по вічності <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2521781-murasko-1-na-konikah-po-vicechnosti.html>

Медведєва Катерина Вікторівна – студентка групи ІБС-186, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: medvedieva.katya@gmail.com

Олена Василівна Зінько – кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: zinko-ov@ukr.net

Medvedieva Katherine V. – Department of Information Technology and Computer Engineering , Vinnytsya National Technical University, Vinnytsia.

Zinko Olena. V. – Ph.D., assistant professor of philosophy and humanities sciences Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: zinko-ov@ukr.net